

زرتشت پاک

آشنایی با زرتشت ، پیامبر ایرانی

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی

انتشار: ۸ خرداد ۱۳۹۶ - ۴۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

زرتشت، زردشت یا زرائشت نام پیامبر ایرانی بنیادگذار دین زرتشتی یا مزدیسنا؛ و سراینده گاتاها کهن‌ترین بخش اوستا است. ارسطو و اودوکسوس و هرمی پوس نوشته‌اند که زرتشت پنج هزار سال پیش از جنگ تروا می‌زیسته است. دیوجانس لائرتیوس نیز به روایت از هرمدودروس و کسانتوس همین دیدگاه را بازگو کرده‌است. روایات ایرانی، که برپایه منابع پهلوی مانند بندهشن و ارداویرافنامه تکیه دارند و پس از زوال نفوذ آیین زرتشت نوشته شده‌اند، زایش زرتشت را سه قرن پیش از اسکندر مقدونی می‌دانند. ای

زرتشت، زردشت یا زراشت نام پیامبر ایرانی بنیادگذار دین زرتشتی یا مزدیسنا؛ و سراینده گاتاها کهن‌ترین بخش اوستا است.

ارسطو و اودوکسوس و هرمی پوس نوشته‌اند که زرتشت پنج هزار سال پیش از جنگ تروا می‌زیسته است. دیوجانس لائرتیوس نیز به روایت از هرمدودروس و کسانتوس همین دیدگاه را بازگو کرده‌است. روایات ایرانی، که برپایه منابع پهلوی مانند بندهشن و ارداویرافنامه تکیه دارند و پس از زوال نفوذ آیین زرتشت نوشته شده‌اند، زایش زرتشت را سه قرن پیش از اسکندر مقدونی می‌دانند.

این روایت به وسیله بیرونی و مسعودی و دیگر نویسندگان ایرانی پایدار ماند و تا قرن گذشته نیز اعتبار خود را حفظ کرد. راه درست رفتن و به نتیجه رسیدن این است که گفته‌ها و نوشته‌های دانشمندان پیش از مسیح یونان را که نزدیک به ۲۵۰۰ سال از ما جلوتر بوده‌اند و از زرتشت و زمان او بهتر آگاهی داشته‌اند را بررسی کنیم و از روی آن‌ها به چگونگی این راز کهن پی ببریم. پژوهشی نوین از سورنا فیروزی، پژوهش گر و نویسنده ایرانی که بر اساس محاسبات بیولوژیک بر روی سن درخت سرو کاشته شده بدست زرتشت صورت گرفت، سال 6184 پ.م و در نتیجه داده ای نزدیک به گزارش های کلاسیک یونانی را نشان داد. این نخستین بررسی انجام گرفته بر اساس دانشی برون از اختر شناسی بشمار می آید. در قرن ۱۰ میلادی نویسنده ایرانی محمد الشهرستان که اصلیتش از ترکمنستان بود پیشنهاد کرد که پدر زردتشت از آتورپاتکان و مادرش از ری بوده است.

در هر صورت زرتشت از سرزمینی کهنی برخاست که مردمانش آریایی بودند.

مسعودی ضمن بیان سلسله نسب زرتشت، جد پدری زرتشت را فردی به نام پورشسف دانسته است. مادر او دغدو و پدر وی پوروش اسپ نام داشتند. نام خانوادگی زرتشت اسپنتمان (زرتوشتره سپیتامه) بود پوروششَبِ اسپنتمان مردی دانشور و درستکار بود. دغدو دختر فریهم‌روا از خاندانی نژاده و دینور بود. حاصل ازدواج پوروششَب و دغدو پنج پسر بود و زرتشت سومین آن‌هاست.

زرتشت سه بار ازدواج کرده بود. نام زن نخست و دوم او ذکر نشده است؛ زن سوم او هووی نام داشته، از خاندان هووگوه و بنابر روایات سنتی دختر فروشوشتره (فروشوتر) بوده است. نخستین کسی که به زرتشت ایمان آورد، میدیوی مانگه (میدیو ماه) بود، که فروردین یشت از او نام می‌برد. وی در روایات سنتی، پسر عموی زرتشت به شمار آمده است. هر یک از فرزندان زرتشت وظایفی عمده بردوش داشتند. به عبارت دیگر پسر ارشد او نخستین موبد موبدان، پسر دوم نخستین رئیس و افسر رزمیان و پسر سوم، رئیس طبقهٔ برزیگران بوده است.

پس از اعلام پیامبری، زرتشت به شمال خاوری ایران آن روزگار یعنی منطقه بلخ کوچ کرد. در آن‌جا از گشتاسب خواست تا به آیین وی درآید؛ گشتاسب پس از مشورت با جاماسپ و فروشوشتر آیین تازه را پذیرفت. و زرتشت توانست دین خود را گسترش دهد. زرتشت در سن ۷۷ سالگی در روز خور یا یازدهم اردیبهشت ماه (به نقل از متن پهلوی زادسپرم) در نیایشگاه بلخ بدست یک تورانی به نام توربراتور کشته شد. فلسفه زرتشت: زرتشت چنین گفته است: «سخن‌ها را بشنوید و با اندیشه روشن در آن‌ها بنگرید و راهی را که باید در پیش گیرید برای خود برگزینید، از آن دو مینوی همزادی که در آغاز آفرینش در اندیشه و انگار پدیدار شدند، یکی نیکی را می‌نمایاند و دیگری بدی را؛ و میان این دو، دانا راستی را برمی‌گزیند و نادان دروغ را» زرتشت از نظر اسلام: از آنجا که اسلام، صریحاً ایمان به پیامبران گذشته را هم‌ردیف به پیامبر اسلام اعلام کرده است، زرتشت هم یک پیامبر الهی شناخته شده است. چنان که در قرآن سورهٔ حج آیه ۱۷، زرتشتیان را مجوس نامیده است و در ردیف پیروان ادیان آسمانی آورده است. سیمای زرتشت: آنچه امروز، از سیمای اشوزرتشت گسترش دارد، کم‌وبیش برداشتی است از حجاری منسوب به پیامبر آریایی در تاق بستان کرمانشاه.

معجزات زرتشت: در روایات دینی زرتشتیان آمده است که زرتشت پس از به دنیا آمدن برخلاف دیگر نوزادان خندیده است. روشن کردن آتش بدون چوب و ساندل و کاشتن درخت سرو غول پیکری در کاشمر با فرو کردن عصا در زمین از دیگر معجزات زرتشت هستند. پیروان دین زرتشت، گاتاها را نیز معجزهٔ زرتشت می‌دانند.

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «آشنایی با زرتشت، پیامبر ایرانی»، پارسیان دژ، ۱۳۹۶.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://www.parsiandej.ir/articles/1059/pdf/آشنایی-با-زرتشت-پیامبر-ایرانی.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵